

מלחמת חרבות ברזל

תמונת מצב

***2.11.2023 | המאבק באנטישמיות בקמפוסים בארה"ב**

* הסקירה מציעה תמונת מצב עדכנית¹ כפי שהיא מצטיירת מן המידע המצוי בידנו.

האתגר:

מאז מתקפת חמאס בישראל ביום 7.10.2023 ותוך כדי המלחמה הנמשכת, ניכרת עלייה עצומה ודרמטית באנטישמיות בעולם בכלל, בארה"ב וברחבי הקמפוסים האוניברסיטאיים בפרט.

הארגונים היהודיים בארה"ב פועלים באופן מתואם ובסינרגיה בחזיתות שונות למתן מענים לסטודנטים. יות יהודים. יות בקמפוסים למאבק באנטישמיות ונדרשים למאמץ אדיר מסביב לשעון.

תיאור המצב בקמפוסים

◀ **פחד וחרדה** – גם ביחס למצב בישראל וגם נוכח התגובות בקמפוסים.

◀ **בידוד, השתקה, דמוניזציה** – הסטודנטים חשים תחת מתקפה; סטודנטים השמיעו חשש ודאגה מכך שההנהלות אינן מגנות את מעשי חמאס ואינן מגנות את התומכים במעשי חמאס.

◀ **צניחה בתחושת הביטחון האישי (פיזי)** – התגברות במספר התקיפות הפיזיות; סטודנטים מדווחים כי חשים מבודדים ולעיתים מאוימים פיזית בכלל מרחבי הקמפוסים, פרטיים וציבוריים, ממעונות הסטודנטים ועד לכיתות; סטודנטים מדווחים שעזבו את הקמפוסים.

מגמות אנטישמיות ואנטי ישראליות היו קיימות בקמפוסים משך שנים רבות ובהחלט לא מדובר בתופעה חדשה; אך מיום מתקפת חמאס אנו עדים למגמת החמרה חריפה ביותר ורחבת היקף; מאז 7.10 נצפו ודווחו עשרות אירועים אנטישמיים פיזיים וגם במדיה הדיגיטלית, כך שהאקלים בקמפוסים הוא בחלקו עוין מאוד; אפילו מטעם חברי סגל התוקפים את ישראל ומצדדים בחמאס. **למנהיגי האוניברסיטאות תפקיד קריטי בהתייחסות לאקלים העוין, בגינוי, בפעולה ממשית כנגדו.**

הקמפוסים האוניברסיטאיים נחשבים בעיני רבים כליבה ומגדלור לפעילות אדברסרית, פוליטית, תקשורתית ולאקטיביזם; ואכן התגובות הראשונות לתמיכה בחמאס עוד ביום 7.10 התחילו בקמפוסים והתרחבו אל תוך הרחובות והערים סביב להם. הקהילה היהודית ותנועות המאבק באנטישמיות מתמודדות עם כך **שחלק ניכר מ"מלחמת האינפורמציה" מתקיים למעשה במרחב הדיגיטלי וברשתות החברתיות שהרי סטודנטים וצעירים חיים "בתוך הטלפון".**

1. תמונת מצב זו מבוססת על דברים שהוצגו במפגש JFN ביום 2.11.2023. במפגש הציגו:

- **Alyza Lewin**, President, Louis D. Brandeis Center for Human Rights Under Law
- **Sarah Fried**, Chief External Affairs Officer, Hillel International
- **Jacob Baime**, CEO, Israel on Campus Coalition
- **Miriam F. Elman**, Executive Director, Academic Engagement Network

מעני הארגונים היהודיים

הלל

- ◀ הפניות למרכזי הלל מצויות בשיא כל הזמנים, גם מסטודנטים שלא פנו בעבר.
- ◀ מרכזי הלל פתוחים יום ולילה, מציעים פעילויות מגוונות, תוכניות, שירותים ועצרות, ועולים על גדותיהם באירועי "שבת" לסטודנטים המבקשים לשהות בקרב קהילה יהודית.
- ◀ חשוב לציין את החוסן והגאווה שחשים הסטודנטים בימים אלו ואת הדגש המרכזי הניתן מצד הלל להיבטים אלו לצד התמיכה השוטפת.
- ◀ מרכזי הלל מהווים תשתית להתארגנות ולהשמעת קול, תוך הכנת והנגשת חומרי תוכן הנותנים מענה מדויק לתקופה.
- ◀ הכשרת סטודנטים מובילים ב־150 אוניברסיטאות בכלים להתבטאות והשפעה במדיה החברתית. אף שהייתה פעילות כזו גם קודם כעת היא בהיקפים חסרי תקדים, פי ארבעה מבעבר.
- ◀ הנגשת כלים דיגיטליים לשימוש עצמי לסטודנטים ולהוריהם בכל הקשור לשמירה על בריאות הנפש, לדיווח על התרחשות אנטישמית ולסיוע ותמיכה לוגיסטית ומשפטית הנדרשת להתמודדות.
- ◀ לארגון הלל יש מערך קשרים ענף עם ההנהלות של האוניברסיטאות וגם תשתית פעולה לשמירה על אקלים נאות בכ־50 קמפוסים שונים, באמצעות העלאת מודעות לזהות יהודית ולביטויים אנטישמיים מגוונים ומתחכמים של העת הנוכחית. התכנית מהווה תשתית לפעולת סנגור של ארגון הלל אל מול עשרות הנהלות ומאות מנהלים. ות להנעה לפעולה – להשמיע קול, לתמוך ולהגן על קהילת הסטודנטים היהודיים.

מרכז ברנדייס לזכויות האדם

- ◀ המשפט, הדין והחוק כאמצעי להתמודדות עם אירועים אנטישמיים ואנטי ישראליים – המרכז מייצג סטודנטים שנפגעו – יש הצפה של פניות למרכז, בשלושת השבועות שעברו מאז מתקפת חמאס המרכז טיפל במספר תיקים דומה לזה שטיפל במהלך כל השנה החולפת.
- ◀ זכויות סטודנטים וחובת ההנהלות – הוצגו במסגרת וובינר חירום. יש חוסר מודעות רב.
- ◀ נערכה פנייה בכתב למאות אוניברסיטאות המבהירה את הדרישות על פי דין ביחס לצעדים שעל הנהלות האוניברסיטאות לנקוט בהם כדי להגן על סטודנטים יהודיים בקמפוסים. הובהר כי אירועי האנטישמיות עומדים בניגוד מובהק לחוקי איסור ההפליה החלים על האוניברסיטאות באופן שיכול למנוע מהם מימון פדרלי.
- ◀ נערכה פנייה בשותפות עם [ADL](#) למאות אוניברסיטאות בדרישה לחקור [National Students for Justice in Palestine](#). ארגון זה והתומכים בו "חצו את הגבול" ומספקים תמיכה ממשית בטרור ומעידים על הזדהות מלאה עם החמאס. האוניברסיטאות צריכות לחקור, לסלק ולאסור קיומם בקרבן של ארגונים התומכים בטרור.
- ◀ נדרשת זהירות בדרישות לפתוח בהליכי חקירה פנים אוניברסיטאיים משום שהדבר עשוי ליצור מניעה לחקירה על ידי גופים אחרים כגון משרד החינוך האמריקאי. חשוב להבהיר לסטודנטים לפנות ליעוץ משפטי מקדמי כדי לא לטרפד אפשרויות פעולה רלוונטיות.
- ◀ המרכז מפתח אסטרטגיות משפטיות נוספות לרבות הגשת תלונות למשרדי החינוך והגשת תלונות ותביעות ברמה הפדרלית.
- ◀ המרכז מפתח בשותפות עם ADL והלל בינ"ל פלטפורמה שתקל על סטודנטים להגיש תלונות ולקבל ייעוץ משפטי.

קואליציית ישראל בקמפוסים

- ◀ הארגון מספק פלטפורמה ותשתית דיגיטלית ייעודית עבור סטודנטים וחברי סגל להתמודד עם הצפת המידע והמידע הכוזב במדיה הדיגיטלית וברשתות החברתיות באמצעות מערך ניטור (מוניטור) נרחב של הודעות (פרוי-ישראליות או אנטי-ישראליות) ויראליות או עם פוטנציאל ויראלי ומציף אותן בתוך הפלטפורמה – לידיעת עשרות אלפי חברי הפלטפורמה על מנת שיגיבו בהתאם.

רשת מעורבות אקדמית

- ◀ כבר בשבת 7.10 הועברה הודעה לחברי הרשת ב־300 אוניברסיטאות שונות שהזהירה כי השבועות הקרובים יהיו קשים וידרשו את ההחלטיות והחוסן של חברי הרשת, והם אכן מפגינים אותה לאורך השבועות שחלפו.
- ◀ כמעט כל התגובות הפרו־ישראליות יצאו מידי חברי הרשת; מעל 3,000 חברי סגל חתמו על ההצהרות והמכתבים המאורגנים על ידי הרשת. זה חשוב לסטודנטים ומעניק להם תמיכה וזה מנגנון שמשמיע קול גם כלפי ההנהלות; לפחות במקרה אחד, הנהלת אוניברסיטת קולומביה פנתה אל חברי הרשת שהובילו את הקריאות הפרו־ישראליות לקחת על עצמם להוביל גם מאמץ אוניברסיטאי ייחודי למאבק באנטישמיות.
- ◀ הארגון פעל בשלושה שלבים מאז אירועי 7.10 –
 - בשלב ראשון עידוד הצהרות חד משמעיות מצד אוניברסיטאות לגינוי אנטישמיות ואנטי־ציוניות (וזאת לצד הבטחת חופש הביטוי לסטודנטים והחופש האקדמי לחוקרים);
 - בשלב שני הפנו את תשומת הלב והחשש מפני הפגנות ועצרות סטודנטים לתמיכה במעשי הטרור לרבות ביחס להפצת חומרים "חוגגים" את הצלחת החמאס ודרכו. מכיוון שמרבית חברי הסגל אינם פעילים ברשתות החברתיות (דוגמת טיקטוק ואינסטגרם) הופנה מאמץ גדול של הארגון לחשוף אותם לתכנים בערוצים הללו – על־מנת שיכירו את התכנים שאליהם חשופים הסטודנטים שלהם; לצד הקניית חומרים וכלים פרו־ישראליים.
 - בשלב השלישי והאחרון לעת עתה, מופנה מאמץ מרכזי של חברי הרשת שהם עצמם חברי סגלים אקדמאיים, כנגד הצהרות אנטי־ישראליות של חברי סגל אחרים, איגודים של חברי סגלים שונים וארגונים אקדמאיים אחרים.

צרכים מוגברים להמשכיות והרחבת המענים:

- ◀ פעולות להגברת הביטחון האישי בקמפוסים.
- ◀ הרחבת המענה למשברים בזמן אמת.
- ◀ הרחבת התוכניות לחיזוק ההשתייכות הקהילתית, הזהות היהודית וכן תוכניות גישור בין קבוצות; צורך מרכזי להשקעה בתוכניות בונות זהות יהודית וקשר עם מדינת ישראל.
- ◀ הסטודנטים של היום הם "דור ההמשך" של יהודי ארה"ב, וחווים טראומה עמוקה, המחייבת תמיכה ייעודית בהם.
- ◀ הרחבת סל השירותים והמענים – לרבות ייעוץ משפטי ובתחום בריאות הנפש ופיתוח חוסן.
- ◀ הגדלה משמעותית של כוח אדם לטיפול בכלל הפניות – של סטודנטים מצד אחד וחברי סגל, בארגוני הסגלים השונים מצד שני – טיפול משפטי, הזנה בחומרים, ידע ומסרים מתאימים לתקשורת ומדיה דיגיטלית, טיפול נפשי וכיו"ב – שהתעצמו בהיקף ובחומרה מאז אירועי 7.10.2023. יש להשקיע בכך אדם מיומן ומקצועי שעובד עם הסטודנטים היהודים בקמפוסים.
- ◀ נדרשים מאמצים ומשאבים מוגברים באופן מתמשך ומועצם כדי להתמיד במאבק לאורך זמן.
- ◀ נדרשים מיומן ומענקים ייעודיים לתכניות ממוקדות המעשירות את חברי הסגל במידע וטיעונים ראויים וחזקים כנגד מהלכים אנטישמיים, אנטי ציוניים ואנטי ישראליים. המחקר מוכיח כי ככל שיהיה מידע אמין וזמין יותר, כך ההתנגדות לישראל קטנה והתמיכה בה גדלה. לכן יצירת הידע – מפתח להצלחת המאבק.
- ◀ נדרש גם מיקוד וחיזוק המאבק והכוח בידי הנהלות האוניברסיטאות כנגד מרצים וחברי סגל אשר עושים שימוש בכוחם הפדגוגי כדי להפיץ תעמולה אנטי ישראלית ואנטישמית, כגון במקרים של ביטול שיעורים ועידוד הסטודנטים להשתתף בעצרות אנטי ישראליות (אוניברסיטת ברקלי למשל הוציאה חוברת הנחיות למרצים המדגישה את האיסור על שימוש בכוח הפדגוגי באופן הזה).
- ◀ Best Practice – המהלך האפקטיבי ביותר מתבטא בעצם התיאום, הסנכרון ושיתוף הפעולה של כל הארגונים – זה מאפשר לסטודנטים לפנות למרכזי הלל לקבל את הסיוע הנדרש במקרי פגיעה, את תחושת הקהילתיות והשתייכות, את הליווי המשפטי, את הסיוע הרגשי ועוד. **יש ערך עצום בכך שהסטודנטים יודעים שכלל הארגונים ו"העולם היהודי" עומדים לצדם.**

- בפעילויות שותפים ומשתתפים גם ארגונים לא יהודיים שנחשבים שותפים משמעותיים ([Passages Israel](#));
- בהכשרות השונות משתתפים גם סטודנטים לא יהודיים וזה מרכיב מאוד חשוב; [\(Philos Project\)](#)

• בסמינרים המיועדים להנהלות אוניברסיטאות משתתפים אנשי אדמיניסטרציה לא יהודיים (מובילי DEI [Diversity, Equity and Inclusion] ביניהם, בפרט כדי להאיר את עיניהם לשילוב יהודים וזהות יהודית תחת המאטריה שלהם).

מה בין ביטויי שנאה לבין חופש הביטוי?

נדמה שלאוניברסיטאות יש הגדרה צרה של "hate speech" כך שהקריאות הפרו־פלסטיניות ותומכות חמאס נכנסות תחת ההגדרה של חופש הביטוי ולא עלולות לכדי ביטויי שנאה. איך מתמודדים עם ההגדרה הצרה הזו ואיך מרחיבים את המושג של "ביטוי שנאה"?

◀ **כנקודת מוצא – צריך להבהיר שהאירועים האנטישמיים אותם חווים סטודנטים ברחבי הקמפוסים בארה"ב אינם מוגבלים להיבטים של "ביטוי", "חופש ביטוי" או "דיון פוליטי" – מדובר בסטודנטים שמופלים, מוטרדים ומותקפים בשל זהותם – היותם יהודים (או ישראלים). במצבים אלה, חלים חוקים נגד הפליה והאוניברסיטאות מחויבות לפעול על פיהם ולהגן על הסטודנטים הנפגעים. אם סטודנטים הלכה למעשה לא יכולים להשתתף באופן חופשי בשיעור כי המרצה עוין אותם או משתיק אותם, אם סטודנטים לא יכולים להסתובב באופן חופשי בקמפוס וליהנות מההיצע הפעילות והפדגוגיה – זה עניין של הפליה והטרדה – לא עניין של חופש ביטוי.**

◀ **שנאה לא מתחילה באלימות פיזית, היא מתחילה בהטיות וסטריאוטיפים עוברת דרך השמצות ובריונות, ממשיכה דרך התנערות, הדרה והפליה ובסוף מגיעה לאלימות הפיזית. האוניברסיטאות חייבות להשמיע קול של בהירות מוסרית כבר בשלב הראשון כדי למנוע את ההידרדרות במדרון החלקלק.**

◀ **הגדרת IRHA לאנטישמיות היא קריטית** משום שכוללת גם הבהרות ביחס למצבים בהם ביקורת על ישראל "עוברת את הגבול" ומתפרשת כאנטישמיות. ההגדרה אינה מוציאה מחוץ לחוק דבר אלא רק מתייגת ביטויים ומבהירה מתי הם עוברים מביקורת ראויה לביטוי אנטישמי. אפשר לבקר את ישראל ומדיניותה אבל זה "עובר את הגבול" כשהדיון או הביטוי עושה דמוניזציה, דה־לגיטימציה או מפעיל סטנדרט כפול (Double standard) ביחס לישראל. כך קריאות בקמפוסים לפיהן לישראל יש זכות להגדרה עצמית עלולות לכדי אנטישמיות לפי ההגדרה של IRHA. **אוניברסיטאות נדרשות להפעיל את הגדרת IRHA כשהן חוקרות ביטויים ומעשים החשודים כאנטישמיים.**

כיצד להתמודד עם רשת הארגונים תומכי הטרור הפלסטיני?

מדוע הממשל הפדרלי לא חוקר את ארגון ה־[National Students for Justice in Palestine](https://www.nationalstudentsforjusticeinpalestine.org/) ואת מקורות המימון שלהם?

◀ זה כמובן מורכב מאוד: השורה התחתונה היא שאי אפשר להפנות אצבע מאשימה לארגון מסוים אחד דווקא; למעשה יש רשת של פעילויות וארגונים בשמות שונים לרבות ארגון [Palestine Legal](https://www.palestinelegal.org/) בברנדייס (שמציע סיוע משפטי המכוון כנגד ישראל, ישראלים ויהודים). יתרה מזו הארגונים שלובים תחת אותה מטריה תאגידית עם ארגון [America Muslims for Palestine](https://www.americamuslimsforpalestine.org/) הקורא להפסקת התמיכה האמריקנית בישראל ובידודם של יהודים אמריקנים. בהחלט יש ניסיונות מרכזיים בעת הזו לכוון את המאמצים כנגד הרשת הזו באמצעים משפטיים ואחרים לרבות יוזמות לשימועים בקונגרס וכיו"ב.

◀ יש לזכור שלאוניברסיטאות מאוד קשה ומורכב "לחקור" מקרים והתרחשויות; הן עוסקות ורוצות לעסוק במחקר, בהוראה ובחינוך ולכן הדגש שלנו הוא לדרוש מהאוניברסיטאות "פשוט" לאכוף את כללי ההתנהגות הראויים והמדיניות; בעבר זה נעשה כלפי AJP והארגון הושעה מפעילות באוניברסיטאות שונות; יתרה מזו אוניברסיטאות יכולות לחייב גופים ואיגודי סטודנטים הפועלים במסגרתן לעבור הכשרה והעלאת מודעות לזיהוי ביטויים אנטישמיים והימנעות מהם; כך שלאוניברסיטאות יש כלים ומנופים עוד לפני שימוש באמצעי ה"חקירה".

האם וכיצד אפשר וצריך להשפיע על הפדגוגיה – הסילבוס, תכנית הלימודים וחומרי הקריאה?

האם צריך למפות ולראות היכן יש חסך בחשיבה ביקורתית וערכים ליברליים?

- ◀ ההפרדה הדיסציפלינרית שהשתרשה באקדמיה באה לידי ביטוי; בצד הפרו ישראלי יש נוכחות למדעי החברה ו-STEM; הבעיה והקושי נמצאים דווקא במדעי הרוח ומדעי החברה הרכים – שם יש הטמעה של גישות אנטי ציוניות שזולגות לאנטישמיות – בחומר הלימוד ובפדגוגיה, בהצהרות המחלקתיות הרשמיות וכיו"ב.
- ◀ לצד החופש האקדמי, אוניברסיטאות מחויבות לספק חינוך איכותי וגם להימנע מהפליה ופגיעה בקבוצה מזו או אחרת, לרבות יהודים. לאוניברסיטאות יש יכולת להתאים בין מרצים לקורסים השונים.

שיח פילנתרופי – האם על הפילנתרופיה "לסגור את פנקס ההמחאות"?

מה עמדת הארגונים היהודיים לגבי הקריאות של תורמים וכלפי תורמים "לסגור את פנקס ההמחאות" ולהפסיק לתרום לאוניברסיטאות שלא נוקטות עמדה ברורה נגד אנטישמיות ונגד גופים אנטישמיים במסגרתן? האם זה קמפיין אפקטיבי? האם הוא יכול לחזור אלינו כ"בומרנג"?

- ◀ נקודת המוצא היא שאפשר תמיד להחזיר מימון שהושעה; צריכות להיות השלכות לאוניברסיטאות שלא השמיעו את קולן נכוחה – עכשיו זה הזמן לממש מנהיגות מוסרית פילנתרופית. לצד זאת שאלה האם נכון דווקא עכשיו לאבד את כח ההשפעה ברמת האוניברסיטה.

- ◀ נקודה לתשומת לב – במקומות בהם תורמים הצהירו על השעיית התרומות הוקמו "יחידות משימה למאבק באנטישמיות" (באוניברסיטת פן למשל).

- ◀ חשוב ואפשר לכוון מחדש את המימון לטובת מאבק באנטישמיות באוניברסיטאות (Redirect the Funding) – **אם מפסיקים לתת לאוניברסיטה, אפשר ומומלץ לתרום לארגונים היהודיים הפועלים באוניברסיטה הן לטובת הסטודנטים והן למאבק באנטישמיות בקמפוסים** (קריאה שהושמעה על ידי מתיו בורנפמן).

- ◀ לאורך זמן נושא זה יצריך את האוניברסיטאות לעקוב אחר מצב הרישום של הסטודנטים היהודים, שכן הן עלולות להיפגע כלכלית גם בהיבט ישיר זה.